

**2023 жылғы ҰБТ-ға дайындалуға арналған
жалпы орта білім беру бағдарламасы бойынша (5-11-сынып)
қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы «Қазақ әдебиеті» пәнінен шығармалар тізімі**

Ежелгі дәуір әдебиеті

«Алып Ер Тұңға» жыры,
Ж. Баласағұн «Құтты білік»,
Орхон-Енисей ескерткіштері, «Күлтегін» жыры,
Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері,
Ахмет Йассауи «Даналық кітабы»,
Әл Фараби "Қашықтасың туған жер», «Тіршілікте құрыштай бол төзімді» өлеңдері

Халық ауыз әдебиеті

«Керқұла атты Кендебай» ертегісі, «Аяз би» ертегісі, «Қобыланды батыр» жыры, «Қыз Жібек» жыры, «Біржан-Сара» айтысы

Жыраулар поэзиясы

Асан қайғы «Асан қайғының жерге айтқан сыны» аңызы,
Жиёмбет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім»,
Қазтуған жырау «Қазтуғанның қонысымен қоштасуы»,
Ақтамберді жырау «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет»,
Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы»,
Доспамбет жырау «Қоғалы көлдер, қом сулар», «Айналайын, Ақ Жайық» толғаулары,
Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені».

Шешендік өнер

Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері,
Әнет баба «Не арсыз. Не ғайып. Не даусыз»,
Төле би «Ердің бақыты – әйел»,
Әйтеке би «Қасқакөл дауы»,
Қазыбек би «Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?»,
Сырым Датұлы «Балаби мен Сырым».

XIX ғасыр әдебиеті

Ш. Қанайұлы «Зар Заман»,
С. Аронұлы «Сүйінбай мен Қатағанның айтысы»,
М. Мөңкеұлы «Үш қиян», «Сарыарқа»,
Нысанбай жырау «Кенесары – Наурызбай»,
Дулат Бабатайұлы "О, Ақтан жас, Ақтан жас" өлеңі,
М. Өтемісұлы «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны», «Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек», Ш. Уәлиханов «Ыстықкөл күнделігі»,
Абай Құнанбаев «Сегіз аяқ», «Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы», «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Сабырсыз, арсыз, еріншек», «Қалың елім, қазағым, қайран жұртым», «Болыс болдым, мінеки», «Лай суға май бітпес қой өткенге» өлеңдері,
«Ескендір» поэмасы, «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін», «Ғылым таппай мақтанба» өлеңдері, қара сөздері: «Бірінші сөз», «Жетінші сөз», «Отыз бірінші сөз», «Он жетінші сөзі», «Отыз екінші сөзі», «Отыз үшінші сөзі»;

XX ғасырдың I жартысындағы әдебиет

А. Байтұрсынұлы «Егіннің бастары» мысалы, «Адамдық диқаншысы» өлеңі,
Ш. Құдайбердіұлы «Еңлік-Кебек» дастаны, «Жастарға» өлеңі,
Ж. Аймауытов «Ақбілек» романы,
М. Дулатов «Бақытсыз Жамал» романы,
М. Жұмабаев «Батыр Баян»,
С. Сейфуллин «Сыр сандық» өлеңі,
Б. Майлин «Шұғаның белгісі» хикаяты,

І. Жансүгіров «Құлагер» поэмасы,
Ғ. Мүсірепов «Ұлпан» романы,
С. Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып», «Шәкірт ойы» өлеңдері;
М. Әуезов «Абай жолы» роман-эпопеясы, «Көксерек» әңгімесі,
Қ. Аманжолов «Өзім туралы» өлеңі,
Ж. Жабаяев «Зілді бұйрық» өлеңі.

XX ғасырдың II жартысындағы әдебиет

І. Есенберлин «Қаһар» романы,
Д. Исабеков «Әпке» драмасы,
Б. Момышұлы «Ұшқан ұя» әңгімесі,
Ә. Кекілбаев «Аңыздың ақыры» повесі,
М. Мақатаев «Аққулар ұйықтағанда» поэмасы,
М. Мағауин «Шақан-шері» романы,
Т. Айбергенов «Сағыныш» өлеңі,
Ф. Оңғарсынова «Өлең, мен сені аялап өтем»
Т. Ахтанов «Күй аңызы» әңгімесі,
Т. Молдағалиев «Бауырлар» өлеңі,
Б. Соқпақбаев «Менің атым Қожа» хикаяты,
С. Мұратбеков «Жусан иісі» әңгімесі,
О. Бөкей «Тортай мінер ақбоз ат» әңгімесі.
Қ. Қайсенов «Жау тылындағы бала»,
С. Сарғасқаев «Тәмпиш қара» повесі,
М. Шаханов «Нарынкүм зауалы» өлеңі,
Қ. Жұмаділов «Тағдыр» романы

Қазіргі заман әдебиеті

Ш. Құсайынов «Томирис» драмасы,
Ш. Мұртаза «Тәуекел той» әңгімесі,
Н. Айтұлы «Бәйтерек» поэмасы,
М. Темірхан «Тәуелсізбін» өлеңі,
Т. Әбдіков «Қонақтар» әңгімесі,
Ұ. Есдәулетов «Біз түркілерміз» өлеңі,
Ж. Сахияев «Айдағы жасырынбақ», «Дабыл» әңгімелері,
Р. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне» әңгімесі,
А. Сүлейменов «Бесатар» повесі,
С. Елубай «Жалған дүние» романы,
М. Қабанбай «Бауыр» әңгімесі,
Т. Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала" әңгімесі,
Н. Ақыш "Нағыз әже қайда" әңгімесі,
А. Алтай "Прописка" әңгімесі,
Е. Жүніс "Менің атым - Тәуелсіздік" өлеңі,
Қ. Мұхамбетқалиұлы "Тар кезең" романы,
Т. Әсемқұлов «Бекторының қазынасы» әңгімесі.

Шетел әдебиеті

А.С. Пушкин «Ескерткіш» өлеңі,
Эрнест Хемингуэй «Шал мен теңіз» повесі,
Джек Лондон "Мексика ұлы" әңгімесі;
Р. Ғамзатов "Ана тілі" өлеңі, "Менің Дағыстаным" әңгімесі.